

Ljubljana, 27. januar 2026

Ministrstvo za kulturo RS
Maistrova 10
1000 Ljubljana

Vlada Republike Slovenije
Gregorčičeva 20
1000 Ljubljana

Odziv Društva Asociacija na predlog Uredbe o samostojnih delavcih v kulturi

Spoštovani,

v Društvu Asociacija se odzivamo na predlog Uredbe o samostojnih delavcih v kulturi (v nadaljevanju: predlog uredbe), ki je bil 15. januarja 2025 objavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo Republike in na portalu e-demokracija.

Uvodoma želimo podati nekaj **splošnih komentarjev in pripomb** na predlog uredbe, v nadaljevanju pa podajamo tudi predloge za njene spremembe.

1. Uvodne ugotovitve

V Asociaciji pripoznavamo, da **predlog uredbe uveljavlja nekatere pomembne rešitve**, ki jih je uvedla sprememba Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (v nadaljevanju: ZUJIK-I), razglášena oktobra 2025. ZUJIK-I bistveno krepi položaj samostojnih delavcev in delavk v kulturi ter predstavlja korak k uresničevanju zagovorniških prizadevanj našega društva.

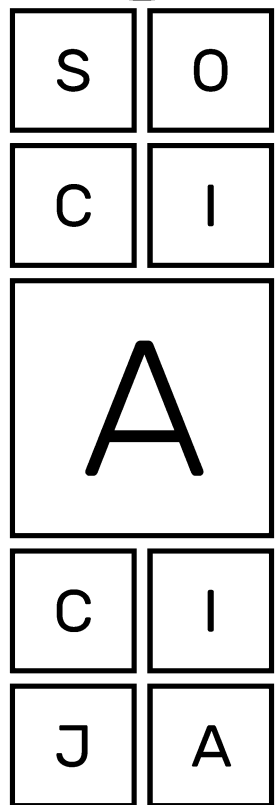
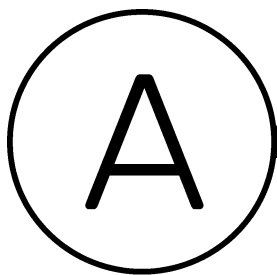
Hkrati želimo opozoriti na problematične vidike predloga uredbe, ki jih je potrebno odpraviti, da bo uredba skladna z zakonom, načeli sorazmernosti in praksami v sektorju.

2. Skrajšan rok javne razprave

Predlagatelj je za javno razpravo določil le 14 dni, pri čemer v predlogu uredbe ni navedel razloga, nujnosti ali podlage za tako skrajšan rok. Po Resoluciji o normativni dejavnosti¹ ter Poslovniku Vlade RS² je minimalno obdobje za sodelovanje javnosti pri pripravi predpisov od 30 do 60 dni. Izjeme ureditev predvideva le, če sodelovanje po naravi stvari ni mogoče. V društvu pri tem ocenjujemo, da ni podlage za skrajšano obravnavo tako obsežnega in

¹ ReNDej (Uradni list RS, št. 95/09), dostopna na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAK05516>

² Glej Poslovnik Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12, 10/14, 164/20, 35/21, 51/21 in 114/21), 9. člen, dostopno na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=POS132>



pomembnega podzakonskega akta, ki ima velik vpliv na poklicno življenje in pravice razvejane in za uresničevanje javnega interesa pomembne skupine posameznikov in posameznikov. Nasprotno, ugotavljamo, da predlog uredbe navkljub široki javni razpravi, vezani na noveliranje krovnega zakona v kulturi, še vedno vsebuje kar nekaj točk, ki jih je potrebno temeljito nasloviti in odpraviti.

Da je ureditev na več mestih še vedno predmet polemik in nestrinjanja, pričajo nenazadnje komentarji članov in stanovskih društev, ki jih še vedno prejemamo. Prav zamejena javna razprava v administrativno zahtevnem obdobju nam onemogoča vse temeljito obravnavati, tudi vključiti v naš odziv, kar je iz stališča našega poslanstva ter namere prispevati k oblikovanju kar najbolj kakovostne in osmišljene ureditve neustrezno.

Zato Ministrstvu za kulturo in Vladi RS predlagamo, da tudi po zaključku javne razprave zagotovita, da sta strokovna in zainteresirana javnost aktivno vključeni v sooblikovanje uredbe, pripombe in stališča pa skrbno preučeni ter upoštevani. Kot ključno namreč vidimo, da je za uveljavitev pravic upravičencev primerno proaktivno sprejet podzakonski akt skladen z zakonom in strateškimi cilji v polju kulture, ureditev in kriteriji presojanja pa so pri tem oblikovani realistično, smiselno, skladno s stanjem na terenu, strokovnimi standardi ter potrebami kulturnih delavk, delavcev in sektorja kot celote.

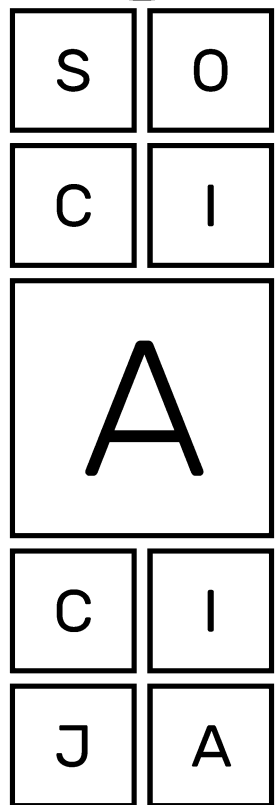
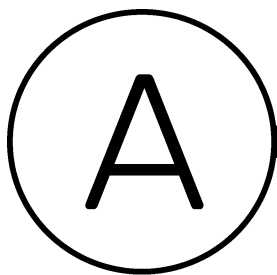
3. Problematika priznavanja delovnih izkušenj – študentsko delo in druge oblike civilnopravnih razmerij

Predlog uredbe v svoji trenutni formulaciji v delu, ki opredeljuje način določanja delovnih izkušenj za potrebe uvrstitve upravičencev v ustrezni razred karierne dinamike, po našem mnenju **ne sledi zakonski materiji**, ki – če delo predstavlja aktivnost na področju kulture, ki ga je mogoče vzporejati z delom iz prilog uredbe – mora vključevati ves spekter pogodb civilnega prava. **Zakon ne ločuje vrst pogodb civilnega prava in ne izključuje študentskega dela kot atipične civilnopravne pogodbe**, ki – čeprav je urejena po posebnih predpisih³ in gre za eno od oblik specifične pravne ureditve občasnega in začasnega dela – je dejansko lahko samo in zgolj civilnopravno in ne delovnopravno razmerje ter tako predmet civilnega prava in značaja⁴. Z zamejevanjem in taksativnim opredeljevanjem pogodb civilnega prava na zgolj podjemne in avtorske predlagatelj uredbe izključuje tudi druge oblike civilnopravnih pogodb, ne zgolj študentskih. Predlog ZUJIK-I podrednega akta tako s predlogom, da bi ministrstvo pri izračunu delovnih izkušenj upoštevalo zgolj avtorske in podjemne pogodbe, na zakon novo interpretira in po našem mnenju nedopustno, nezakonito⁵ ter v nasprotju z namenom in

³ *Lex specialis* navsezadnje ureja tudi avtorske pogodbe (glej Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), UL RS, št. 16/07, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP, 59/19 in 130/22, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAK0403>)

⁴ Glej naprimer VDSS Sodba Pdp 16/2017, dostopno na: [https://sodnapraksa.si/?q=id:201508111409429&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database\[VDSS\]=VDSS&database\[UPRS\]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=201508111409429](https://sodnapraksa.si/?q=id:201508111409429&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=201508111409429)

⁵ Da je ožanje zakonske materije protizakonito, so večkrat jasno izrekla sodišča, glej npr. VSL sklep II Cp 3089/2012, dostopen na: [https://sodnapraksa.si/?q=id:2012032113052886&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&database](https://sodnapraksa.si/?q=id:2012032113052886&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&database)



sistemsko logiko oža zakonska določila, ki so bila sprejeta v mandatu vlade in ministrstva, ki pravi, da »vsako delo šteje«⁶.

Da za delovne izkušnje, kadar so te relevantne po vsebini, zahtevnosti in primerljivosti opravljenega dela, ne more biti odločilen zgolj formalni tip pogodbe, temveč dejanska narava in obseg opravljenega dela, je navsezadnje v odgovoru na dopis št. 092-137/2017/1 z dne 29.5.2017⁷, ki je bil kot predlog vložen preko portala predlagamvladi.si, odgovoril Urad za komuniciranja ter se pri tem referiral na mnenje Ministrstva za javno upravo ki je podalo mnenje o interpretaciji 13. točke 6. člena Zakona o javnih uslužbencih⁸. Izključitev študentskega dela kot ene izmed oblik civilnopravnih pogodb, ki šteje v pripoznane delovne izkušnje, je torej širše pripoznan in v javni upravi uveljavljen koncept in predstavlja arbitrarno zožitev zakonsko dopustnega kroga priznanih izkušenj. Takšna ureditev nesorazmerno posega v pravni položaj posameznikov, ki so primerljive delovne izkušnje sistematično in zakonito pridobivali v okviru civilnopravnih razmerij, ter ustvarja neupravičeno razlikovanje, ki ni utemeljeno ne v namenu zakona ne v njegovi sistemski razlagi.

Takšno ožanje ima hkrati pomembne, daljnosežne in resne posledice za sektor kulture in kulturne delavke in delavce, ki je zgodovinsko delovali v izrazito prekariziranih pogojih in katerih delavci so zlasti v času ekonomske krize okrog leta 2008 ter splošne negotovosti trga dela pogosto lahko preživeli, se v kulturi in umetnosti udeleževali in za delo prejeli plačilo zgolj, če so trajneje delali prek študentskih napotnic (in na splošno preko civilnih pogodb ali kot samozaposleni). Študentsko delo je ob tem za vrsto izjemnih delavk in delavcev v kulturi zgodovinsko pomenilo in ostaja ključni vir delovnih izkušenj in profesionalnega razvoja. Z omejevanjem priznanja le na nekaj vrst pogodb, ki spadajo v širši grozd civilnopravnih razmerij, ki se v dvomih presoja po obligacijskem zakoniku, še pogostejše pa se v njihovih primerih zaznavajo elementi delovnega razmerja, *de facto* in, kot trdimo, v nasprotju z namenom ureditve izključuje celoten del ustvarjalnega dela mladih in neodvisnih ustvarjalcev, ki so svoje izkušnje gradili in visoko strokovno, kakovostno in izjemno delo v kulturi opravljali preko študentskih napotnic in drugih oblik civilnih pogodb – tako zaradi normativnih razlogov kot zaradi kadrovskih in finančnih realnosti na terenu.

Pri tem uredba med samostojne delavce v kulturi z opredeljenim ožanjem uvaja svojevrstno, nesmiselno in neutemeljeno neenakost. Če ponazorimo, radijski napovedovalec, ki je uspešno preстал avdicijo za delo na najstarejšem in izjemno prepoznavnem evropskem študentskem radiu, ki pomembno in javnopriznано prispeva k uresničevanju javnega interesa v polju kulture in medijev ter je kalilnica cvetobera referenčnega kadra pri nas, praviloma svoje delo opravlja bodisi preko avtorske pogodbe bodisi preko študentske

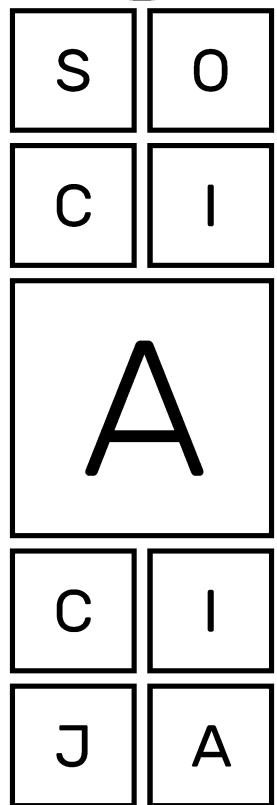
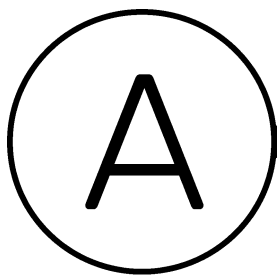
[VDSS]=VDSS&database[UPRS]=UPRS&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&page=0&id=2012032113052886

⁶ Glej npr. novico Ministrstva za kulturo z dne 9. 1. 2025 ob spremembi Uredbe o samozaposlenih v kulturi, v kateri beremo: »Ključna smernica sprememb je načelo 'vsako delo šteje':« Dostopno na:

<https://www.gov.si/novice/2025-01-09-vlada-s-spremembami-na-podrocju-samozaposlenih-proti-prekarnim-oblikam-dela/>

⁷ Dostopno na: https://predlagam.vladi.si/fileadmin/dokumenti/predlogi/156/156_2227.pdf

⁸ Glej (ZJU-1), UL RS, št. 32/25, dostopen na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8830>



napotnice. Prav slednje je za medij dobrodošlo, saj gre za enega od kriterijev, ki so pogoj za status študentskega medija. Tako radijski napovedovalec, ki dela preko avtorske pogodbe, kot tisti, ki dela preko študentske napotnice, zlahka zadostita kriterijem obsega in kakovosti po veljavni ali predlogu uredbe, se kot člana pridružita osrednji stanovski organizaciji ter sta nominirana za ali celo nagrajena s priznanjem Ane Mlakar za obetavnega mladega napovedovalca ali napovedovalke. In vendar bo enakovredno ocenjeno, zahtevno in kakovostno delo enega od radijskih napovedovalcev upoštevano v izračunu delovnih izkušenj in s tem na uvrstitev v razred karierni dinamike, drugega ne? Obema pa se bo delo, kot je tudi prav in zakonito, upoštevalo pri ocenjevanju izpolnjevanja kriterija obsega in kakovosti?

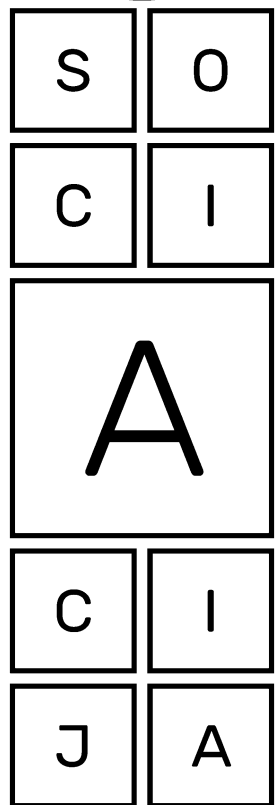
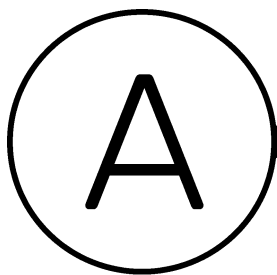
Opozorimo še, da sta kriterij za vpis v razvid in presojanje o pravici do plačila prispevkov za socialno varnost po ZUJIK obseg in izjemnost dela, in ne vselej izobrazbeni status ali celo plačilo za delo. Še več, ZUJIK-I eksplicitno v 6. odstavku 82. člena določa, da se delovne izkušnje določajo tako, »da se seštejejo obdobja vključitve posameznika v obvezna socialna zavarovanja na podlagi zaposlitve ali samozaposlitve na področju kulture, ter izkušnje na področju kulture, pridobljene v okviru opravljanja del na podlagi pogodb civilnega prava na področju kulture«. Ob tem je jasno, da se je predlagatelj uredbe v procesu oblikovanja zakonodaje zavedal dejstva, da so od 2013 in 2015 delavci, ki delajo po avtorski pogodbi ali preko študentske napotnice, vključeni v obvezna socialna zavarovanja. Navsezadnje se izračun delovnih izkušenj za potrebe ureditve v polju kulture v celoti naslanja na omenjeno zakonsko ureditev.

Kar je še posebej pravno sporno, je da takšno podrejanje ožanja predstavlja uredbeni poseg v tisto, kar je zakonodajalec jasno določil, brez izrecne zakonske podlage. Sodišča v Sloveniji dosledno štejejo, da je pri razmejitvi med delovnim razmerjem in civilnimi konstrukti ključen materialni pomen razmerja, ne pa poimenovanje pogodbe, in da civilne pogodbe lahko obstajajo le, če ne gre za delovno razmerje – a nikjer ne zatrjujejo, da je študentska pogodba izključena iz koncepta civilnih pogodb kot takega ali da ne more biti vključena za izračun delovnih izkušenj, če zakon to predvideva.

Takšna uredba torej ne le povečuje pravno negotovost in diskriminacijo v valu omejitve pravic, ampak tudi bremeni najranljivejše delavce v kulturi, ki so prav preko študentskih in drugih civilnih pogodb gradili kompetence in s tem (p)ostali profesionalno relevantni, strokovni, celo izjemni. Društvo Asociacija na tej podlagi utemeljeno opozarja, da je ta uredbeni poseg nezakonit, diskriminatoren in v nasprotju z načeli sorazmernosti ter pravne varnosti, ter poziva predlagatelja, da nam v odprtem dialogu prisluhne ter omogoči popravo ali opravo takšne nesmiselne in nerazumne ureditve.

4. Pravica do plačila prispevkov in vpis v razvid: nujnost ohranitve hkratnega odločanja

ZUJIK-I ohranja obveznost, da **minister odloča o vlogah** za vpis v razvid samostojnih delavcev v kulturi in za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno zavarovanje **hkrati**, če posameznik vloži obe vlogi istočasno. Predlog uredbe pa uvaja kvalifikator "*lahko*", s čimer implicira, da je ministru v



nasprotju z zakonom v takem primeru dopuščena diskrecija ter da njegova odločitev ni nujno sočasna.

Takšna formulacija lahko bistveno poslabša **pravno varstvo posameznika**, saj pridobitev pravice do plačila prispevkov lahko bistveno vpliva na odločitev za vpis v razvid samostojnih delavcev v kulturi, zlasti v primerih, ko so vse višji prispevki zanje izrazito finančno obremenjujoči. V Asociaciji hkrati razumemo, da je pomembno, da so ob pravni zaščiti posameznikov postopki odločanja normirani tako, da so skladni s razpoložljivimi pravnimi sredstvi in postopki, sočasno pa zagotavljajo, da je učinkovitost administracije zagotovljena in vlagatelji dela Sektorja za statusne zadeve MK ne obremenjujejo nerazumno. Zato ob vztrajanju, da uredba skladno z zakonom še naprej **jasno določa obvezo sočasnega odločanja**, kar bo prispevalo k večji pravni in socialni varnosti vlagateljev, predlagamo spremembe uredbe, ki mislijo tudi zamejevanje neupravičenega odlašanja upravičencev s postopki, vezanimi na vpis v razvid ter odločanje o pravicah.

5. Kar zbode oči v prilogah: vrednotenje dela, predvsem na področju glasbe

Ko pride do Priloge I in kriterijev vrednotenja obsega, želimo posebej opozoriti na **problematico vrednotenja ustvarjalnega dela na področju glasbe**. Povsem nedopustno se nam namreč v luči dejstva, da ureditev sprejemamo po načelu »vsako delo šteje« ter sočasno npr. pri poklicu kantavtorja v obseg ne upoštevamo nastopov, ki so krajši od 45 minut, četudi bi šlo morebiti za izjemno pomembne nastope.

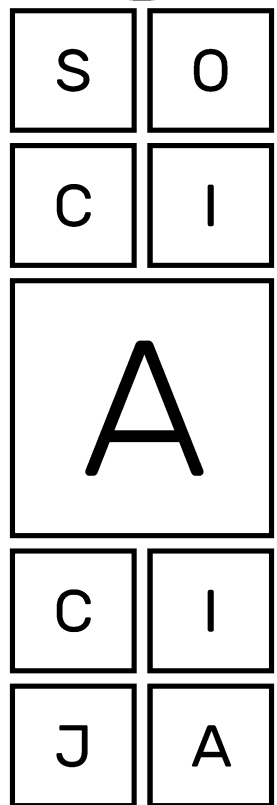
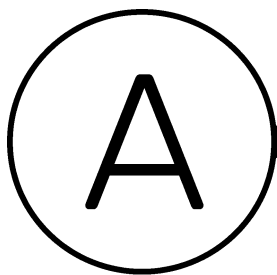
Prav tako izrazito problematična je opredelitev obsega dela, ko gre za **zvočnega oblikovalca na področju glasbe**. Upoštevani in precej nizko vrednoteni so zgolj albumi, daljši od 45 minut, pri čemer industrija take izdelke že dolgo uveljavlja bolj za redkost. Predlagamo uvedbo vrednotenja, analognega avtorski poli, npr. 5 minut snemanja, masteringa, postprodukcije, ki pomeni 0,25 točk obsega. Gre za kompleksno delo, ki je vsekakor najmanj primerljivo z zvočnim oblikovanjem podcastov (5 točk).

Tudi sicer kot problematično vrednotimo, da uredba samostojnih del **intermedijskih umetnikov in vizualnih umetnikov** točkovno ne vzporeja ter dejstvo, da uredba še naprej ne priznava podpornih poklicev k kulturi, kot je **zagovornik v kulturi**.

Predlagamo še, da se v prilogi, ki opredeljuje **nagrade**, na seznam uvrsti kritiška ost, naši člani pa so mnenja, da bi bilo smiselno tudi eksplicitneje navesti nekatere mednarodne nagrade, ki jih brez presoje strokovnih komisij na posamičnih področjih že lahko označimo za referenčne. Tudi sicer bi bilo po našem mnenju smotrno jasno opredeliti, koliko točk kulturni delavec prejme za nominacijo in koliko za nagrado, ter zagotoviti, da se osrednja nacionalna nagrada v polju kulture v postopkih upošteva trajno.

6. Predlagamo izboljšave postopkov, vezanih na zakonodajne pridobitve

Predlagamo, da tudi uredba jasno določi **obveznost** samodejnega uvrščanja samostojnih delavcev v višji razred karijerne dinamike, ko ti pridobijo več kot 5 oziroma več kot 25 let delovnih izkušenj, kar skladno z ZUJIK-I. Da postopek uvrstitve ne zahteva vložitve pisne vloge in **da se pravice priznavajo po**



uradni dolžnosti, povečuje pravno varstvo in administrativno učinkovitost.

Enako predlagamo za trajno priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost delavcem, ki so jo pridobili pred uveljavitvijo uredbe, do izpolnitve pogojev za starostno pokojnino. Administrativno nepotrebno in obremenjujoče je, da uredba za uveljavitev pravic iz zakona predvideva vlogo. Predlagamo tako, naj ministrstvo naj tudi v tem primeru po uradni dolžnosti izda odločbo, s čimer se preprečita nepotrebno odlašanje in finančna negotovost starejših delavk in delavcev v kulturi, ki so s svojim delom že izkazali trajno upravičenost do pridobljenih pravic

Prav tako predlagamo natančnejšo določitev uveljavitve **izplačila višjih prispevkov** po uvrstitvi v višji razred: sprememba naj začne veljati **s prvim dnevom naslednjega meseca, ko so izpolnjeni pogoji za uvrstitev**, medtem ko naj se v času, dokler odločba ni dokončna, prispevki plačujejo kot akontacija. Takšna ureditev ohranja fiskalno odgovornost, hkrati pa zmanjšuje tveganje za finančne šoke in zagotavlja bolj predvidljivo, socialno občutljivo in sorazmerno obravnavo delavcev v kulturi. Sočasno zamejuje možnosti ministrstva, da z oddajo odločb, ki že v enostavnih postopkih lahko trajajo med tednom dni in tri tedne, iz takšnih ali drugačnih razlogov v škodo upravičencev odlašajo, četudi pravica izhaja iz že vnaprej izkazane dobe delovanja v kulturi.

7. Ureditev vračanja prispevkov: socialno občutna in sorazmerna

V društvu želimo pohvalno izpostaviti način, na katerega je predlagatelj uredbe v primerjavi z zakonsko določbo nadrobneje opredelil način, na katerega so upravičenci v primeru neupravičenosti ali preseganja dohodkovnega cenusa dolžni **vračati sredstva iz naslova plačanih prispevkov za socialno varnost**. Ureditev, kot izhaja iz predloga, je namreč opazno bolj človeška in življenjska ter jasno razčleni, predvidi in smiselno upošteva različne življenjske situacije samostojnih delavcev v kulturi, katerih realnost se lahko iz meseca v mesec spreminja. Posebej pozitivno je, da uredba uvaja akontacijski princip, pravico do obročnega vračila in možnost naknadnega priznanja višjih pravic, kar bistveno zmanjša tveganje za finančne šoke. Predlagana ureditev tako deluje uravnoteženo, sorazmerno in socialno občutljivo, hkrati pa ostaja fiskalno odgovorna in administrativno jasna.

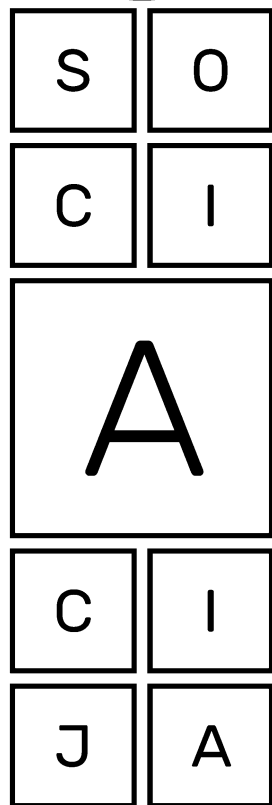
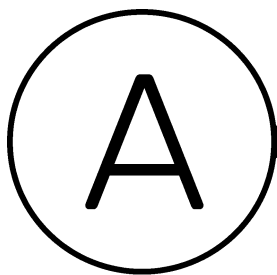
8. Opredelitev poklicev: čas je, da ministrstvo postane zgled

Opozarjamo, da so poklici v prilogah predloga uredbe zapisani zgolj v moškem spolu. Glede na to, da se v strateških dokumentih in usmeritvah Ministrstva za kulturo⁹, Republike Slovenije¹⁰ in Evropske unije¹¹ poudarja pomen enakosti

⁹ Ministrstvo za kulturo v okviru svojega delovanja zagovarja politike, ki spodbujajo družbeno in spolno vključujoče kulturne politike ter enak položaj vseh posameznikov v kulturi, kar je zapisano tudi v Resoluciji o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK24–31, UL RS, št. 61/24). V njej je enakost spolov opredeljena med strateškimi usmeritvami kulture ter osrednji del prizadevanj za odpravo stereotipov in zagotavljanje enakih možnosti v kulturi. Resolucija je dostopna na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=RES0158>

¹⁰ Glej npr. Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2023–2030 (ReNPEMŽM30, UL RS, št. 105/23), ki je dostopna na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=RES0132>.

¹¹ Sloveniji kot članici EU strateški okvir postavlja tudi Evropska strategija za enakost spolov 2020–2025, ki



spolov kot temeljne vrednote družbe in politike, menimo, da takšen jezik danes ni več ustrezen ter neustrezno odraža enakopravni položaj vseh spolov, ki mora ob zakonski enakopravnosti, enakih možnosti in udeležbi zagotavljati tudi enakovredno prepoznavnost žensk in moških v praktičnih politikah in praksah, med njimi v kulturnem sektorju. Nadalje se nam zdi smiselno, da država in ministrstvo, ki na različne načine vrednoto udejanjati nalagata vsem deležnikom v sektorju, tudi sama prispevata k enakosti spolov.

Zato predlagamo, da se pri končnem besedilu uredbe najmanj v Prilogah I in II pri opredelitvi poklicev zagotovi jezikovna nevtralnost in **vkličenost obeh spolov**, ali pa v celoti uporablja spolno vključujoč jezik, ki odraža zavezo k enakosti in preprečuje nenamerno izključevanje ali marginalizacijo kogarkoli.

V nadaljevanju podajamo **predloge za dopolnitev oz. spremembe predloga uredbe z obrazložitvijo sprememb, ki smo jih oblikovali** na podlagi zbira stališč članov Asociacije ter stanovskih društev.

Predlog sprememb 2. člena

Osmi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

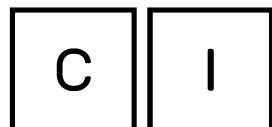
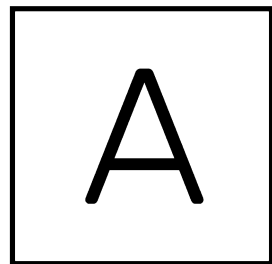
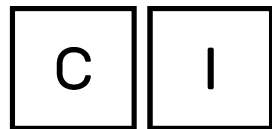
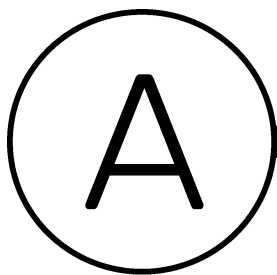
»(8) Minister v sodelovanju s strokovnimi komisijami najmanj vsaka tri leta pregleda seznama specializiranih poklicev in kriterijev ter morebiten predlog sprememb in dopolnitev pošlje v obravnavo delovnim skupinam za trajni dialog z javnimi zavodi, nevladnimi organizacijami in samostojnimi delavci v kulturi in vladi. Minister lahko k sodelovanju pri pripravi predloga pozove tudi strokovno in zainteresirano javnost.«

Obrazložitev: Predlagana sprememba krepi transparentnost, predvidljivost in vključujočnost postopkov posodabljanja seznama specializiranih poklicev in pripadajočih kriterijev. Z določitvijo obvezne obravnave v okviru zakonsko opredeljenih delovnih teles za trajni dialog z javnimi zavodi, nevladnimi organizacijami in samostojnimi delavci v kulturi se zagotavlja sistematično sodelovanje treh stebrov kulture ter višja raven strokovne in demokratične legitimnosti sprejetih rešitev.

Možnost vključitve strokovne in zainteresirane javnosti dodatno prispeva k vsebinski kakovosti ureditev ter omogoča, da se spremembe odzivajo na dejanske razmere in razvoj poklicnih praks v kulturnem sektorju.

Predlog sprememb 3. člena

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:



»[2] Prejšnji odstavek ne velja za posameznika, ki je bil iz razvida v skladu s 6. členom te uredbe izbrisan po uradni dolžnosti.«

Obrazložitev: Predlagana sprememba z uporabo sintagme, analogne tisti, uveljavljeni v ZUŽIK-I, prispeva k večji jasnosti in enotnosti razlage določbe, saj nedvoumno opredeljuje primere, v katerih izjema iz drugega odstavka velja. S tem se preprečujejo različne interpretacije v praksi ter zagotavlja skladnost podzakonskega akta z zakonsko ureditvijo.

Predlog sprememb 5. člena

Dodajo se nov četrti, peti in šesti odstavek, ki se glasijo:

(4) Če predlagatelj hkrati vloži vlogo za vpis v razvid ter vlogo za pridobitev pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna, je ministrstvu v 15 dneh od prejema poziva dolžan sporočiti, ali bo v skladu s 1. točko tretjega odstavka 146. člena ZUP izkoristil možnost, da se izreče o vseh dejstvih in okoliščinah, pomembnih za odločitev v postopku pridobitve pravice iz V. poglavja te uredbe.

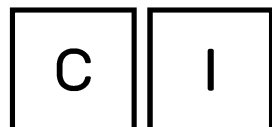
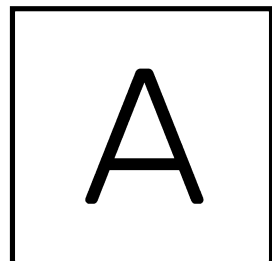
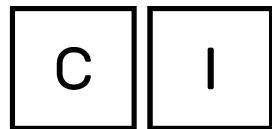
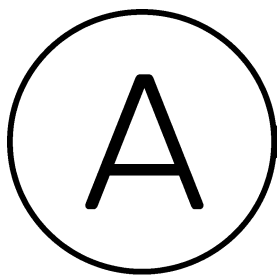
(5) Če se predlagatelj izreče o mnenju strokovne komisije, ki je podlaga za presojo upravičenosti do pravice iz prejšnjega odstavka, je dolžan ministrstvu izbrani datum vpisa v razvid sporočiti v 15 dneh od prejema obvestila o dokončnem mnenju strokovne komisije, ki odloča v postopku pridobivanja pravice.

(6) Če predlagatelj v 15 dneh od prejema obvestila iz prejšnjega odstavka ministrstvu ne sporoči izbranega datuma vpisa, se v razvid vpiše s prvim dnevom naslednjega meseca po izdaji odločbe iz prvega odstavka tega člena.

Obrazložitev: Predlagana dopolnitev 5. člena ureja procesno razmerje med postopkom vpisa v razvid samostojnih delavcev v kulturi in postopkom odločanja o pravici do plačila prispevkov za socialno varnost, kadar sta vlogi vloženi sočasno. Sprememba zagotavlja, da ima vlagatelj dejansko možnost uresničevanja pravice do izjave iz 146. člena ZUP, ne da bi bil pri tem postavljen v položaj pravne ali finančne negotovosti glede datuma vpisa v razvid.

Z določitvijo posebnih rokov in zaporedja procesnih dejanj se zagotavlja usklajenost postopkov, večja predvidljivost odločanja ter višja stopnja pravne varnosti vlagateljev, hkrati pa se preprečuje, da bi bila odločitev o datumu vpisa sprejeta, še preden je dokončno znana odločitev o pravici do plačila prispevkov, ki lahko bistveno vpliva na posameznikovo odločitev za vpis v razvid.

Predlagana ureditev obenem ne nalaga nesorazmernega administrativnega bremena ministrstvu, saj jasneje strukturira obstoječe postopke, zmanjšuje



tveganje za naknadne spremembe odločb ter prispeva k učinkovitejšemu in preglednejšemu vodenju postopkov.

Predlog sprememb 6. člena

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) O izbrisu iz razvida odloči minister z odločbo, v kateri določi tudi datum izbrisa iz razvida. V primeru izbrisa na zahtevo samostojnega delavca v kulturi, v kateri opredeli tudi izbrani datum izbrisa, je najzgodnejši možni datum izbrisa iz razvida datum vložitve zahteve za izbris.«

Obrazložitev: Predlagana sprememba drugega odstavka 6. člena uvaja večjo pravno predvidljivost in varstvo pravic samostojnega delavca v kulturi, saj mu omogoča, da v zahtevi za izbris sam opredeli datum izbrisa iz razvida. S tem se jasno razmeji diskrecija ministra in prepreči možnost samovoljnega določanja datuma izbrisa, ki bi lahko imelo za posameznika pomembne pravne in socialne posledice.

Določitev datuma izbrisa je neposredno povezana s statusom zavarovanca in z neprekinjenostjo socialnih zavarovanj. Če datum izbrisa ni vezan na voljo predlagatelja, obstaja tveganje nastanka obdobja brez ustreznega zavarovanja, kar bi bilo v nasprotju z načelom pravne varnosti in varstva socialnih pravic. Predlagana rešitev zato krepi položaj posameznika, hkrati pa ohranja jasno zakonsko omejitev, da izbrani datum ne more biti zgodnejši od dneva vložitve zahteve za izbris.

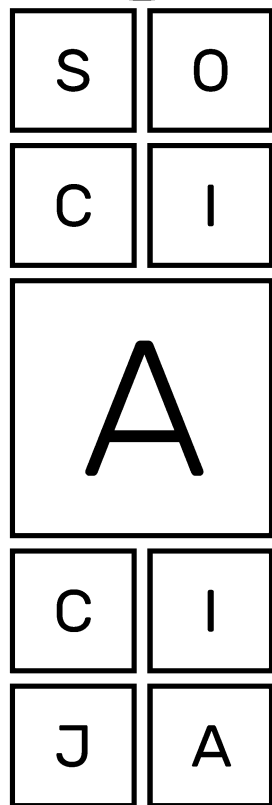
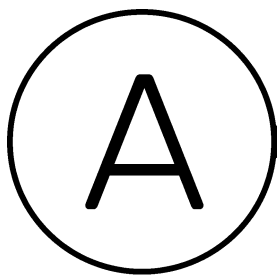
Sprememba je sorazmerna, sistemsko skladna z ureditvijo vpisa v razvid ter prispeva k večji jasnosti in transparentnosti postopka izbrisa.

Predlog sprememb 7. člena

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»3) Za delovne izkušnje na področju kulture štejejo:

- *samozaposlitev na področju kulture in umetnosti (vpis v razvid),*
- *samostojno podjetništvo (status samostojnega podjetnika) z registrirano dejavnostjo na področju kulture oziroma umetnosti,*
- *redna zaposlitev na področju kulture oziroma umetnosti v javnih zavodih, nevladnih organizacijah, agencijah, skladih, organih javne uprave ali drugih pravnih osebah zasebnega prava z registrirano dejavnostjo na področju kulture oziroma umetnosti,*
- *pedagoško delo na področju kulturnih vsebin v javnih ali zasebnih izobraževalnih zavodih v Sloveniji in mednarodnem okolju,*
- *delo na področju kulture oziroma umetnosti, opravljeno na podlagi pogodb civilnega prava na področju kulture.«*



Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

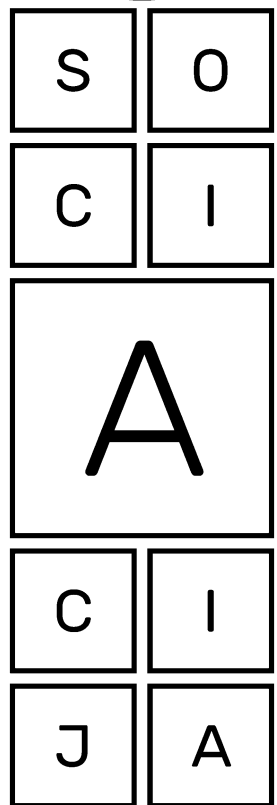
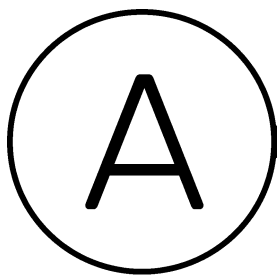
»(4) Delo, opravljeno na podlagi pogodb civilnega prava, se upošteva tako, da se višina izplačila iz posamezne pogodbe deli z minimalno urno postavko, preračunano glede na minimalno plačo, kot je določena z zakonom za posamezno leto. Za vsakih osem ur tako ugotovljenega opravljenega dela se posamezniku prizna en dan delovnih izkušenj. Kot ustrezno dokazilo za uveljavljanje delovnih izkušenj iz tega naslova se upošteva priložena pogodba, skupaj z dokazilom o izplačilu. Za dokazilo o izplačilu velja dokazilo finančnega urada o ugotovljenih prihodkih posameznika na podlagi pogodb civilnega prava za posamezno leto ali potrdilo banke o prejetem nakazilu. Posameznik mora v primeru, da uveljavlja delovne izkušnje iz tega naslova, priložiti izjavo, da v času, ko je delal po pogodbi civilnega prava, ni bil redno zaposlen ali samozaposlen. Delo po pogodbi civilnega prava se upošteva, če je bilo po vrsti aktivnosti primerljivo s katerim od poklicev, ki so navedeni v prilogah I in II te uredbe. V primeru nejasnosti, ali je delo, opravljeno po pogodbi civilnega prava, primerljivo z določenim poklicem, o tem poda mnenje strokovna komisija, ki v ta namen od prijavitelja lahko zahteva predložitev ustreznih podpornih dokazil.«

Obrazložitev: Predlagane spremembe tretjega in četrtega odstavka 7. člena sledijo v uvodu že temeljito obrazloženemu cilju večje terminološke jasnosti, pravne varnosti in enake obravnave primerljivih oblik dela na področju kulture. Z uporabo v zakonu uveljavljenega krovnega pojma pogodbe civilnega prava se odpravi nepotrebno razlikovanje med posameznimi vrstami pogodb, ki imajo v praksi enako ekonomsko in vsebinsko funkcijo ter predstavljajo prevladujoč način opravljanja kulturnega dela, zlasti v obdobjih brez redne zaposlitve ali samozaposlitve.

Sprememba prispeva k večji preglednosti in razumljivosti določbe, hkrati pa preprečuje morebitne razlage, ki bi arbitrarno ali neupravičeno izključevale določene oblike zakonito opravljenega dela zgolj zaradi formalne oznake pogodbe. Na ta način se zagotavlja dosledno upoštevanje načela, da se delovne izkušnje vrednotijo po vsebini, strokovnosti in pomenu ter dejanskem obsegu opravljenega dela, ne pa po pravni obliki pogodbenega razmerja.

Dopolnitev četrtega odstavka, ki strokovni komisiji izrecno omogoča zahtevo po predložitvi ustreznih podpornih dokazil, v primeru nejasnosti krepi transparentnost postopka in zagotavlja strokovno utemeljeno presojo primerljivosti dela s poklici, navedenimi v prilogah I in II uredbe. S tem se zmanjšuje tveganje arbitrarnosti odločanja ter hkrati varuje pravice prijaviteljev, ki so delovne izkušnje na področju kulture pridobivali v nestandardnih, a za sektor značilnih oblikah dela.

Predlog sprememb 8. člena



»Ko samostojni delavec v kulturi pridobi več kot 5 let oziroma več kot 25 let delovnih izkušenj, ministrstvo po uradni dolžnosti izda odločbo, s katero ga uvrsti v ustrezni višji razred karierne dinamike.«

Obrazložitev:

Predlagana sprememba 8. člena sledi terminologiji in dikciji ZUJIK-I ter s tem zagotavlja sistemsko skladnost uredbe z zakonsko ureditvijo. Z izrecno določitvijo, da ministrstvo o uvrstitvi v višji razred karierne dinamike odloča *po uradni dolžnosti*, se krepi pravna jasnost in predvidljivost postopka ter preprečuje morebitne razlage, po katerih bi bila sprememba kariernega razreda odvisna od dodatne vloge ali pobude samostojnega delavca v kulturi.

Takšna ureditev razbremenjuje posameznika, zagotavlja enako obravnavo vseh upravičencev ter utrjuje načelo varstva pravic strank v upravnem postopku, saj jasno določa aktivno vlogo organa pri spremljanju izpolnjevanja zakonsko določenih pogojev za napredovanje v višji karierni razred.

Predlog sprememb 9. člena

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

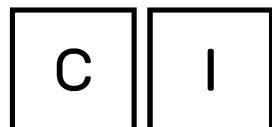
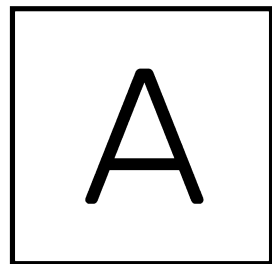
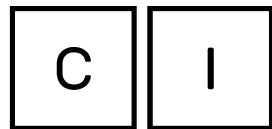
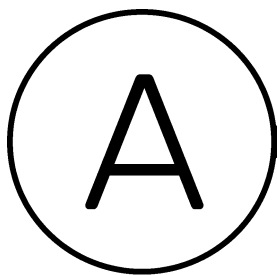
»(4) V primeru uvrstitve samostojnega delavca v kulturi v višji razred karierne dinamike z odločbo iz 8. člena te uredbe, se spremenjena višina prispevkov za socialno varnost iz prejšnjega odstavka začne upoštevati s prvim dnevom naslednjega meseca, ko je samostojni delavec izpolnil pogoje za uvrstitev za v višji razred karierne dinamike. Dokler odločba iz 8. člena te uredbe ni dokončna, ministrstvo spremenjeno višino prispevkov za socialno varnost plačuje kot akontacijo.«

Deveti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(9) Ministrstvo lahko za namene ugotavljanja pogojev iz šestega odstavka tega člena pridobi podatke neposredno od Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.«

Obrazložitev: Predlagana sprememba četrtega odstavka 9. člena zagotavlja usklajenost fiskalne odgovornosti z zaščito pravic upravičencev. Z določbo, da se višina prispevkov za socialno varnost začne upoštevati s prvim dnevom naslednjega meseca po izpolnitvi pogojev, hkrati pa se do dokončnosti odločbe izplačuje akontacija, se preprečijo zamude pri uveljavljanju pravic in zmanjša morebitno negativno finančno breme za delavce v kulturi. Takšna ureditev omogoča, da posamezniki nemoteno prejemajo pravice, ki jih zakonito pridobijo, ne da bi bili odvisni od dolgotrajnih upravnih postopkov, ki jih je v breme samostojnih delavcev v kulturi mogoče celo zavlačevati.

Sprememba 9. odstavka 9. člena izhaja iz dejstva, da za potrebe določil sedmega odstavka člena pristojni organ ne potrebuje podatka o v odstavku



opredeljeni pokojninski dobi. V primeru obeh skupin samostojnih delavcev v kulturi je zadostna podlaga za pridobivanje podatka šesti odstavek člena.

Predlog sprememb 10. člena

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Za prispevek k razvoju področja, ki ga zajema deficitarni poklic iz drugega odstavka prejšnjega člena, se šteje predlagateljevo delo, ki je po obsegu in kakovosti v strokovni in širši javnosti ovrednoteno kot prispevek k razvoju področja (celostna ocena kakovosti prijaviteljevega dela in prispevek k razvoju področja, referenčnost prijavitelja, prispevek k dostopnosti, internacionalizaciji ali medsektorski vpetosti kulture, nominacije za nagrade in nagrade, razvoj veščin, povezanih s področjem dela). Predlagateljevo delo je ovrednoteno kot prispevek k razvoju področja, če po oceni strokovne komisije dosega točkovne pragove, ki so določeni v Prilogi II.«

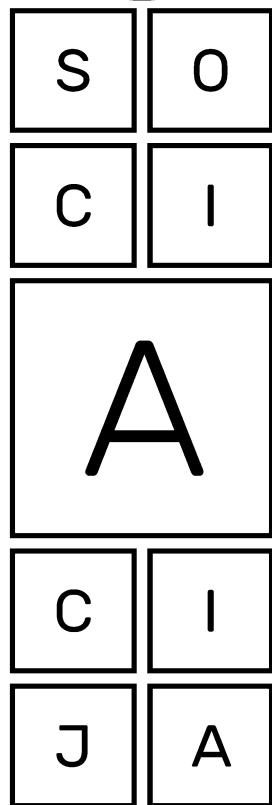
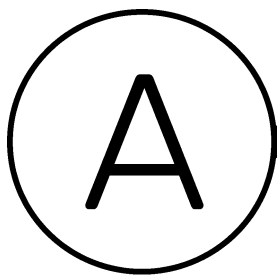
Obrazložitev: Predlagana sprememba drugega odstavka 10. člena ohranja terminologijo in koncept iz ZUJIK-I ter jasno ločuje visoko strokovnost od prispevka k razvoju področja. S tem se prepreči morebitna dvoumnost pri oceni dela s strani strokovnih komisij, saj prispevek k razvoju področja po naravi že vključuje elemente strokovne kakovosti, referenčnost, dostopnost, internacionalizacijo in medsektorsko vpetost.

Predlog sprememb 11. člena:

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Vloga za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost mora vsebovati naslednja dokazila:

- dokumentacijo, s katero predlagatelj izkazuje, da njegovo delo v zadnjih petih letih pred vložitvijo vloge pomeni izjemni kulturni prispevek oziroma prispevek k razvoju področja, ki ga zajema deficitarni poklic (če se vloga nanaša na več poklicev, mora biti priložena dokumentacija za vsak poklic posebej), pri čemer predloženo delo ne sme biti del predhodne vloge, na podlagi katere mu je bila v preteklosti ta pravica že priznana,*
- odločbe o odmeri dohodnine oziroma davčne obračune akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti in druge davčne odločbe ter podatke iz obračunov davčnega odtegljaja za prejšnja tri leta ali izrecno pisno izjavo predlagatelja, da soglaša s tem, da vsebino teh dokumentov od pristojnega organa po uradni dolžnosti pridobi uradna oseba, ki vodi postopek,*
- navedbo o izpolnjevanju pogoja glede priznane pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna v skupnem trajanju najmanj 20 let, če predlagatelj uveljavlja trajno pravico do plačila prispevkov za socialno varnost do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine,*



– *pisne izjave o soavtorstvu, če je delo nastalo v sodelovanju z drugimi avtorji,*

– *pisne izjave in seznam iz 25. člena uredbe.»*

Obrazložitev: Z uvrstitvijo v razred karierne dinamike samostojni delavec v kulturi že zadosti kriteriju izkazovanju izpolnjevanja pogoja glede priznane pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna v skupnem trajanju najmanj 20 let, zato predlagamo, da zgolj navede, da zanjo zaproša. Nadalje spremembe ZUJIK-I odpravljajo potrebo organa, da bi posedoval podatke o izpolnjevanju pogojev za starostno upokožitev, zato predlagamo odstranitev določila..

Predlog sprememb 12. člena:

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(4) Če posameznik poda zahtevo za vpis v razvid in zahtevo za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost sočasno, minister o obeh vlogah odloči hkrati.«

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

(5) Če je zahteva za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost podana sočasno z zahtevo za vpis v razvid, se pridobljena pravica do plačila prispevkov za socialno varnost prizna z dnem vpisa v razvid.«

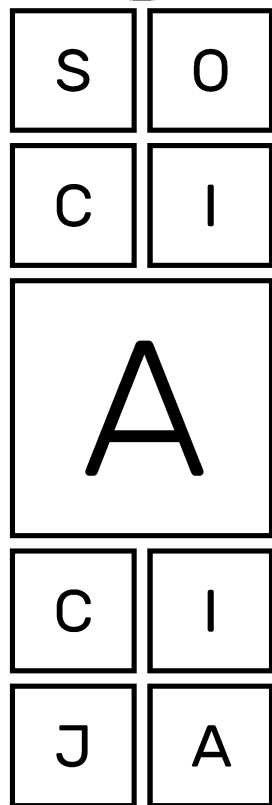
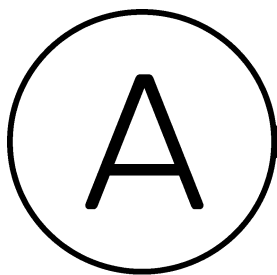
Obrazložitev: Predlagane spremembe četrtega in petega odstavka 12. člena zagotavljajo zakonsko usklajenost in predvidljivost postopkov za samostojne delavce v kulturi, ki vlogi za vpis v razvid podajo sočasno z vlogo za pravico do plačila socialnih prispevkov. Sočasno odločanje ministra o vlogah za vpis v razvid in priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost je za samostojne delavce v kulturi izrazitega pomena ter ne more biti predmet diskrecije ministra. Predlagana ureditev smo že temeljito obrazložili v uvodu in predlogu sprememb drugih zadevnih členov.

Predlog sprememb 14. člena:

Peti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Druge primerljive umetniške štipendije iz tretjega odstavka tega člena so štipendije, namenjene spodbujanju ustvarjanja in krepitvi ustvarjalnih kompetenc na področjih iz 4. člena zakona, ki jih podeljujejo slovenske in mednarodne organizacije. V primeru dvoma, ali gre za primerljivo umetniško štipendijo, mnenje o tem podajo strokovne komisije iz 20. člena zakona za posamezna področja kulture.«

Obrazložitev: Predlagana sprememba petega odstavka 14. člena jasno



opredeljuje, katere štipendije se štejejo za primerljive umetniške štipendije, s spremembo pa po analogiji priznavanja izobraževalnega dela na področju kulturnih vsebin pri določili o karierni dinamiki, predlagamo priznavanje izvzema štipendij, ki so namenjene razvoju ustvarjalnih kompetenc. S tem se razbremenijo upravičencev morebitne nejasnosti pri kategorizaciji štipendij in omogoča, da se dvomi strokovno presodijo s strani komisij, določenih v 20. členu zakona. Navsezadnje je ugotavljanje cenzusa relevantno zgolj za posameznike, ki so z delom in izobrazbo že izkazali ustrezne kompetence za pridobitev pravice iz naslova izjemnosti svojega ustvarjalnega ali kulturnega delovanja. Menimo tako, da so štipendije, ki te kompetence dodatno krepijo, smiselna investicija v profesionalni razvoj delavcev v kulturi, ter bi morale biti predmet izvzemanja pri ugotavljanju cenzusa.

Predlog sprememb 29. člena:

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Samostojnim delavcem v kulturi, ki jim je bila pred uveljavitvijo te uredbe priznana pravica do plačila prispevkov za socialno varnost do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, v skladu s petim odstavkom 8. člena Uredbe o samozaposlenih v kulturi (Uradni list RS, št. 45/10, 43/11, 64/12, 28/14, 35/16, 84/16, 25/23, 44/24, 2/25 in 4/25 – popr. in 77/25 – ZUJIK-I), ministrstvo po uradni dolžnosti z odločbo prizna pravico do plačila prispevkov za socialno varnost v skladu z določbo sedmega odstavka 9. člena te uredbe.«

Obrazložitev: Predlagana sprememba prvega odstavka 29. člena sledi principu uradnega delovanja organa, kot je opredeljeno v ZUJIK-I, in zagotavlja pravno predvidljivost ter enakopravno obravnavo vseh upravičencev. Z izrecno določbo, da ministrstvo po uradni dolžnosti izda odločbo o priznanju pravice do plačila prispevkov za socialno varnost, se odpravi potreba po dodatnih vlogah posameznikov, kar razbremeni upravičence in preprečuje nepotrebne administrativne zamude.

Takšna ureditev zagotavlja, da se pravice, pridobljene pred uveljavitvijo nove uredbe, samodejno priznajo in uveljavijo, s čimer se varuje socialni položaj samostojnih delavcev v kulturi in ohranja kontinuiteta njihovega prispevka k področju kulture. Sprememba je skladna z načelom sorazmernosti, pravne varnosti in fiskalne odgovornosti.

Za vsa vprašanja in pojasnila vam ostajamo na voljo.

Lep pozdrav,

Društvo Asociacija